

Kadın Eserleri Kütüphanesi

ve Bilgi Merkezi Vakfı

H A B E R L E R

Fener Mah. Abdüzel Paşa Cad. Fener Vapur İskelesi Karşısı (Tarihi Bina) Haliç 34220 İstanbul Tel: (0212) 534 95 50 Fax: (0212) 523 74 08

<http://www.ARCIMAC.MAARUN.EDU.tr> - organizasyon - kek

KÜTÜPHANE'DEN

KEK'İN 10. YILINI KUTLUYORUZ.

14 Nisan 2000'de Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı kuruluşunun 10. yılını kutlayacaktır. Kutlama programı içerisinde "Türkiye'de Kadının Yüzyılı" başlıklı uluslararası bir sempozyum da yer alacaktır. Boğaziçi Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü ile ortaklaşa olarak düzenlenecek bu sempozyumun ana teması Osmanlı'dan bugüne kadınların yüzyılı içinde değişimde, dönüşümde oynadıkları rol ve katkılarının, bireysel ve örgütsel mücadele biçimlerinin ve başarılarının kimlik arayışları çerçevesinde ele alınmasıdır. Gerek Türkiye'den gerek ABD ve Avrupa'dan Deniz Kandiyoti, Yeşim Arat, Jale Parla, Dilek Doltaş, Teresa Heffeman, Reina Lewis, Carolyn Goffman, Michalis Firrillas gibi çok sayıda konuşmacının ve kadın dernekleri temsilcilerinin katılacağı sempozyumda kadınların toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal alanlardaki durumlarının irdelenmesi ile yüzyılın kadınlar açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. 12-14 Nisan 2000'de Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılacak olan sempozyum süresince ayrıca çeşitli sergiler ve paneller de düzenlenecektir. Çok katılımlı ve çok sesli olması beklenen sempozyuma dinleyici ya da konuşmacı olarak katılmak isteyenler Kütüphane'mize başvurabilirler.

2000 YILI AJANDASI: TÜRKİYE'DE KADIN HAREKETİNİN YÜZYILI

Kasım ayında İstanbul'daki kitap fuarında satışa sunulacak olan ajandamızı hazırladık: Bu seneki konumuz "Türkiye'de Kadın Hareketinin 100 Yılı"...

14 Nisan 2000'de Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın onuncu yılını kutlayacağız.

Vakfımız on yıl boyunca gönüllü katkıları ve bilgi, belge, kitap bağışlarını esirgemeyen kadınların çabalarıyla çok kısa sürede gelişti. Kitap sayımızı onbine ulaştırdık. Kupür, makale, gri yayın arşivlerimizi geliştirdik. Çeşitli projeler yaptık. Konferanslar, sempozyumlar düzenledik, sergiler açtık. Bibliyografyalar yayınladık.

Vakfımızın ilk kurulduğu yıldan bugüne kadar her sene aralıksız olarak hazırladığı ajandalar, kadın tarihine yönelik çalışmalarımızın birer simgesi olageldiler. Geçtiğimiz yıllarda ajandalarımızda ağırlıklı olarak yapıtları ve yaşamlarıyla toplumsal hayatta, sanat dünyasında önemli yerler edinmiş sanatçı kadınlarımızın portrelerine ve yapıtlarına yer verdik. Bir tema etrafında belge ve bilgilerle örülmüş "İstanbul ve Kadın", "Kadın ve Eğitim", "Kadın ve Giyim" konulu ajandalarımız ise toplumsal hayatın çeşitli alanlarında kadınların yaşantısında büyüteç tutan simgesel çalışmalardı.

Kasım ayında kitap fuarında

satışa sunulacak ajandanın konusu ise "Türkiye'de Kadın Hareketinin 100 Yılı".. 2000 Yılı ajandamızda Türkiye'de kadın hareketi tarihiyle ilgili bir de kronoloji hazırladık. Amacımız geçtiğimiz yüzyılın Türkiye'de "Kadın hareketi" açısından bizlere sunduğu tabloyu ortaya koymaktır.

Ajandamızda 52 haftanın her biri için iki sayfa ayırdık. Bu sayfalarda görseller ve bu görsellerle ilgili bilgi ve elden geldiğince orjinal belgelerden (bildiri, basın bülteni, imza metni, kitap, broşür vb.) alıntılanmış metinler yer almaktadır. Bu resimli sayfalar Türkiye'de Kadın Hareketinin 100 Yılı temasından seçilmiş kronolojik örnekleri kapsamaktadır. Kronoloji bölümü ise tarihsel sırada içinde kadın eylemleri, hareketin itici gücü olan dergiler ve dernekler, belli başlı simalar, kadınları ilgilendiren yasa maddeleri ve önemli siyasi ve ekonomik kararlar yer alıyor.

HATIRLATMA

Geçmiş yıllara ait eksik ajandaladınizi Kütüphane'den temin edebilirsiniz.

- 1991 Kadın Ressamlardan Bir Kesit
- 1992 Kadın Fotoğrafçılardan Bir Kesit
- 1993 Kadın Sinemacılarından Bir Kesit
- 1994 Kadın Seramikçilerden Bir Kesit
- 1995 Kütüphane Koleksiyonlarından Bir Kesit (Tükendi).
- 1996 İstanbul ve Kadın
- 1997 Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kadın ve Giyim
- 1998 Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kadın ve Eğitim
- 1999 Kadın Heykeltıraşlardan Bir Kesit

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı yayınıdır, 1000 Adet basılmıştır.

Yayına hazırlayanlar: Ruhsar Erten, Firdevs Sarıkaya

Dizgi - Baskı: Helin Ajans Reklamcılık ve İletişim Ltd. Şti. (0212) 243 55 38

Bu bülten Helin Ajans'ın katkılarıyla hazırlanmıştır.

ETKİNLİK

PANEL

Tarih: 11.11.1999

Saat : 16:30 - 18:30

Yer : İstanbul Kitap Fuarı/TÜYAP

İstanbul Kitap Fuarı kapsamında "Kadın Edebiyatının 100 Yılı" adlı bir panel düzenliyoruz.

İMZA GÜNÜ

İstanbul Kitap Fuarı süresince Kurucu üyelerimiz Füsun Akatlı, Jale Baysal ve Aslı Davaz Mardin; Genel Kurul üyelerimizden de Fatmağül Berktaş, Serpil Çakır, Seda Güner, Aynur İlyasoğlu, Neval Sevindi, Tülin Tankut, Zehra Toska Kadın Eserleri Kütüphanesi Bilgi Merkezi Vakfı standında kitaplarını imzalayacaklar.

HABERLER

ALTERNATİF KADIN ARAŞTIRMALARI KURSU

Geçen yaz, haziran temmuz aylarında iki ay süreyle ilk kez Kadın Eserleri Kütüphanesi'nde bir Alternatif Kadın Araştırmaları Programı düzenlendi.

Feminizmde Teorik ve Metodolojik Tartışmalar başlıklı bu kursa ilgi büyüktü. Kurs, ataerkilliğin baskısını çeşitli biçimlerde hissedilen, bundan kurtulmaya aday olan kadın-erkek, diplomalı-diplomasız, genç-yaşlı herkese açıktı.

Siyaset, iktisat, edebiyat, tarih, yöntem ve feminist teoriler gibi çeşitli konular kadın bakış açısıyla 300'den çok katılımcıyla birlikte, 20 uzman tarafından ele alındı ve sorgulandı. Bir tartışma ortamının yaratılması, katılımda sürekliliğin sağlanması gibi hedefler gerçekleştirildi.

Aynı amaç doğrultusunda yeni bir kurs kasım ayında başlayacak, Mayıs sonuna dek sürecek. Kasım ayının konusu "Kadın ve Edebiyat".

Önerilerimiz varsa, seminer ya

da atölye düzenlemek istiyorsak katkımızı esirgemekten vazgeçmeyelim, yeniden Kütüphane'de buluşalım.

Serpil ÇAKIR

CİNSİYETÇİ KİMLİĞİN RADYO TALK SHOW PROGRAMLARINDA YAPILANMASI

Vakfımız Genel Kurul üyelerinden Yard. Doç. Dr. Işıl Baş Eylül 1999'da Portekiz'de, kurucularından olduğu bir uluslararası araştırma merkezinin yıllık toplantısında "Host"il"ing "Woman"; Construction of Genedered Identites in a Radio Talk Show" başlıklı bir bildiri sunmuştur. Türkiye radyolarında canlı yayınlanmakta olan bazı söyleşi programlarının kadınlara geleneksel bakışını dil kullanımı açısından ele alan bir projenin parçası olan bu bildiri de söz konusu programın sunucusu ve katılımcıları arasındaki telefon konuşmaları incilenmektedir. Katılımcıların yalnızca kadınlar arasından seçildiği bu popüler programı sunan erkek sunucunun otoriter ve aşağılayıcı bir yaklaşımı yansıtan vurgulama, hitap tarzı ve sözcük seçimi gibi özelliklerini yanı sıra tartışmayı tercih ettiği konuların genellikle cinsellikle ilgili olması ve kadınları toplumca da benimsenen cinsiyet rollerine uygun kalıplara sokmaya çalışması Türk medyasında kadınlar konusundaki geleneksel düşünce ve davranış biçimlerinin hala sürdüğünü ve hatta desteklendiğini açıkça göstermektedir. Programa katılan kadınların kendilerine gösterilen bu belirgin olumsuz yaklaşımı benimsemeleri ve sunucunun dil kullanımı özelliklerine uyum göstermeleri ise ataerkil söylemi oluşturmada katkıları açıkça ortaya koymaktadır. Böylece bu çalışma kullanılan dilin, kadınların cinsel rolleri ile ilgili geleneksel kalıpları destekleyen ve onların kimliklerini belirleyen bir yapısı olmasının yanı sıra içinde her iki cinsin de yer aldığı dinamik ve iki yönlü bir oluşum olduğunu göstermektedir.

DUYURU

Kütüphane'miz Diatek bölümünde Türkiyeli kadın sanatçılara ait bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler sanatçıların kendilerinden, sanat dergilerinden, gazete kupürlerinden, kataloglardan ve davetiyelerden oluşmaktadır. Kadın sanatçıların yanında, kadın ve sanatla ilgili genel bilgiler, kadın eleştirmenlerle ilgili dosyalar ayrıca bienaller ve sanat fuarlarıyla ilgili bilgiler de yardımcı kaynaklar olarak toplanmaktadır.

Bölümde 1107 sanatçıya ait bilgi toplanmıştır. Bu sanatçılardan 850'si ressam, 59'u seramik sanatçısı, 47'si heykeltıraş, 49'u fotoğraf sanatçısıdır. Diğer 147 kişi ise hat, tezhip, minyatür, ebru, el sanatları, baskı, karikatür, dokuma, gravür, mask, rölyef, çiçek düzenleme, ahşap yontu, takı tasarım gibi alanlarda eser vermiş sanatçılardır.

Sanatçılara ait listede hangi alanlarda eser verdikleri belirtilmiştir.

Mihri Müşfik Hanım'dan, Erineç Karaçaylak'a kadar bilginin toplandığı bölümümüz okurlarımızın kullanımına açık durumdadır.

Bültenimizin okurları ve kadın sanatçılarımızdan ricamız; ellerindeki bu konuyla ilgili belgeleri Kütüphane'mizin Diatek arşivine bağışlamalıdır.

Bilgiler posta yoluyla ya da elden Kütüphane'mize ulaştırılabilir.

Firdevs SARIKAYA

"Cumhuriyet Devrimi kazanımları için,
Kadını ezen ve sömüren sisteme karşı mücadele için,
Erkek egemen sistemi ortadan kaldırmak için,
'Kadınların Dünyası' çıktı".

Amaçlarını yukarıdaki üç cümle ile kısaca sloganlaştıran dergi, adının 28 Mayıs 1913'te

Osmanlı Müdafaa-i Hukukı Nisvan Cemiyeti'nin yayın organı olan "Kadınlar Dünyası" dergisiyle aynı olmasını istemiş. Nedenini de derginin, "Bizler, Kadınlar Dünyası Dergisinde yazılarıyla; kadını ezen ve sömüren her türlü mekanizmaya, erkek egemen düşüncenin kanıksanmış tüm uygulamalarına karşı mücadele eden onurlu kadınlar olarak, yaşama hakkını savunan büyükannelerimizin mirasına sahip çıkıyoruz" biçiminde ifade ettikleri aynı anlayış...

Dergi, politikasını üç temel üzerine oturtuyor.

1- Cumhuriyet devrimi kazanımlarının korunması ve ilerletilmesi için mücadele etmek. Şeriat gibi, Cumhuriyet Devrimine yönelen saldırılarda kendilerini taraf olarak görerek, bu saldırıların püskürtülmesi için oluşturulan cephede yer almak, kadınlar açısından özellikle önemli olan mevzileri savunmak ve yeni mevzilerin kazanılması için çalışmak.

2- Kadının aile ve toplumda sömürülmesine yol açan sisteme karşı mücadeleye etmek. Bu sistemin üretim ve bölüşüm ilişkilerini -özellikle kadınlar açısından- teşhir etmek. Yeni Dünya düzeninin kadına dayattığı kimliği reddetmek.

3- Erkek egemen ideolojiyle mücadele etmek. Hem özel alanda hem kamusal alanda cinsiyetçi egemenlik ilişkilerine karşı tavır almak ve politikalar üretmek.

01 Ekim 1999'da Bilim ve Ütopya topluluğunun desteğiyle yayın hayatına başlayan dergi, kadınlara ve okurlarına abone olarak; haber, eleştiri, öneri ve benzeri temalarda yazılar göndererek; arşiv için fotoğraf, dia, resim gibi görsel malzeme sağlayarak; dergi için reklam bularak, büro malzemesi ve para bağışlayarak katkıda bulunabileceklerini de duyuruyor.

Çalışmalarını Yeşilçam Sok. No:34 Kat:1 Beyoğlu adresinde sürdüren "Kadınlar Dünyası'nın telefonu (0212) 245 64 90, faksı ise (0212) 292 83 76.

BİR SANATÇI BİR SERGİ

Ülkü Terem'in 27 Mayıs - 5 Haziran 1999 tarihleri arasında Pimapen Kültürevi'nde açtığı "Ağaçlar" konulu resim sergisi, daha önceki soyuta dönük çalışmalarından bütünüyle farklıydı.

Bilindiği gibi doğa resimleri, kent yaşamının karmaşasından körelmeye yüz tutmuş duyumsal algılarımızı harekete geçirerek pastoral zevkler, huzur ve bir rahatlama duygusu verir bize. Ülkü Terem'in özenli çabalarıyla oluşturduğu tek tek ya da kompozisyon halindeki stilize ağaç figürleri ise, izleyicide bu tür duyumsal yaşantılar yaratmaktan uzak. Doğal biçimlerinin korunmasına karşın, doğal ortamlardan soyutlanmış, çoğunlukla da kasvetli renkler, keskin çizgiler, donuk ışık ve benzeri öğelerin ağırlıkta

70 X 50 TUVAL ÜZERİNE AKRİLİK 1998

olduğu "Ağaçlar" kendilerine simgesel anlamlar atfetmeye çağırıyor izleyiciyi.

Örneğin ağacın, gövdeyi sağlamaştırmak için kökleriyle toprağın biraz daha derinliğine dalarken, dallarıyla gökyüzüne

doğru biraz daha yükselişi arasındaki fiziksel denge, insanın, varoluşun güçlükleriyle başa çıkma savaşımını çağırıyor. Bir yanda güvenli gereksinimi, bir yanda özgürlük tutkusu. Dengeyi tutturmak ne çok çaba gerektiriyor, hele o insan bir kadın ise.

Ağaçlar, durağan resimlerde. Çevrelerini bir sınır, bir engel gibi sarmış dağ, deniz ve kayalar da durağan; fırtına, sel ve yıkıcı doğa güçlerinin tersine, gizledikleri tehlikeleri açık etmiyorlar. Ama tehlike ister açık, ister örtük olsun ağaçlar sapasağlam, diri ve enerji yüklü. İrade, direnç, gurur, sabır aynı zamanda da temkinlilik simgesi. Korkuya yer yok onların dünyasında. Buna karşılık kendine yetme ve güçlü olma arzusu, tutkularını törpülemiş besbelli. Yaprakları içine

kapanmış kimilerinin, çözülmeyi bekleyen sırları var belki de.

Ülkü Terem bulunduğu yerden, kendi gerçekliği içinde geçmişi yansıtmak istiyor resimlerinde. Bildirisini yalın bir dille, alçak sesle iletiyor izleyiciye. İzleyici de onu rahatlıkla işitebiliyor. "Ağaçlar" da yabancı olmadığımız birşeyler var çünkü.

Sergiyi izleme fırsatını kaçıranlara, sanatçının KEKBMV'na armağan ettiği kataloğa bakmalarını öneririm.

TÜLİN TANKUT

BAŞSAĞLIĞI

Geçtiğimiz yaz Genel Kurul üyemiz Sevgili Yeşim Arat annesini, bültenin hazırlanmasında katkısı olan Helin Ajans'ın sahibi Sevgili Ferah Kökmen de babasını kaybetti. Üzüntülerini paylaşıyoruz.

BİR SÖYLEŞİ

Emine Ceylan... KEK'in ilk sponsorlarından... Bir kızı var, iki yaşında... Mesleği Diş Doktoru ama o bir Sanatçı... Siyah-beyaz fotoğraf çekiyor... Altı kişisel sergi açtı, üç albümü yayımlandı.

Ruhsar Erten: Sen KEK'i daha cenin halindeyken tanıyorsun. Biz bu vakfi kurmak için gereken sermayeye, "yüz kadından yüzerbin lira" toplamayı hedefleyerek ulaşacağımıza inanıyorduk. Sen de kurucu yüz sponsor kadınımdan biri oldun. Daha Sonra Kütüphane'nin 1992 kuruluş yıldönümü için düzenlediği "Kadın Fotoğrafçılardan Bir Kesit" adlı fotoğraf yarışmamızın jürisinde yer aldın. Sanırım kadın fotoğrafları çekmeye olan inancının da payı vardı bizimle kurduğun ilişkide... Neden kadınları çekiyorsun ya da çektin?

Emine Ceylan: Fotoğrafçılığı ilk başladığım yıllarda portreye özellikle kadın portrelerine ilgimin daha yoğun olduğu doğru. Bu belki Kadın Sorunlarına olan ilgimden, belki çevremın kadınlarla dolu olmasından ileri geliyordu, tam emniyet değilim. Ancak giderek hayatın tüm öğelerini imgeler yoluyla kavranılabilir bir şekilde yeniden yaratma çabasına giriştim. Bu çabanın içinde kadınlar da elbet var; ancak gerektiği kadar.

Tüm insanlık trajedisini, doğa; içindeki canlı, cansız varlıklar, yabancı ve aşına olduğumuz herşey... Hepsine aynı oranda ilgim var. Anılarımıza, elle tutulmayan, gözle görülmeyen duygularımıza da... Bütün bunları belli bir inandırıcılık derecesinde, hem trajedi, hem umut içerdiğini sandığım fotoğraflarla yeniden üretmeye çalışıyorum.

R.E.: 15 Eylül'de açacağın serginin konusu ne? Bu sergide de kadınlar var mı, varsa hangi özellikleriyle sergideleler?

E.C.: Bu sergimin adı "İklimler". Andre Maurois'un bir kitabının adından esinlendim. Doğanın olduğu gibi insan ruhunun da "iklimler"i olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla anlattığım şeyleri genel olarak kapsıyor bu isim.

Bu sergide de elbet kadınlar var. Ana-kız portreleriyle, kardeşlik, sevgililik durumlarıyla ya da yalnızlık...

R.E.: Fotoğraf sanatının belgesel bir yanı da var. Hatta "fotoğraf bir belgedir" diyor Ara Güler. Senin fotoğraflarında kurgu nereye kadar?

E.C.: Fotoğrafın belgesel bir yanı var. Daha doğrusu o amaçla çalışan fotoğrafçılar var. Dünyada belgesel fotoğrafın büyük ustaları da var. Ancak belgesel fotoğrafta "fotoğraf yalan söylemez" savı doğru değil kanımca. Bir gerçeği verirken, fotoğrafta ufak tefek kadraj değişikliği bile o olayı son derece saptırır ve

farklı bir yöne kaydırır.

Neyse, benim çalıştığım fotoğraf ne "belgesel" ne tam anlamıyla "deneysel". "Fotoğraf yapmak" diye tanımlayabilirim çalışmalarımı. Başından, son aşamasına kadar tasarım, seçme, karar verme, ayıklama, vurgulama işin içindedir. Gerçek görüntülerden yola çıkıp, sonra onlara kendi dünyama ait izler sindirip yeni bir gerçekliğe ulaşmak... yani kurgulama işinde. Yalnız bu öyle bir kurgula-

ma ki, saflığı yitirmeden, doğallığı bozmadan, izlenimciliği yaşamın derinliğindeki öze buluşturma çabası içindeki bir kurgulama...

Aslında amacım, kağıt üzerinde duyarlı imgeler yaratarak, kendime özgü bir görüntü evreni oluşturmak...

R.E.: Fotoğraf çekerken model üzerinde bir tür hiyerarşi kuruyor musun?

E.C.: Çalışırken modellerimin üzerinde hiyerarşi kuralım. Ama bu rahatsız edici bir hiyerarşi değil, sevgi ilişkisi içinde bir hiyerarşidir. Çünkü bu gereklidir benim açımdan. Sonuçta benim sunacağım bir dünya içinde yer alacak bir fotoğrafın ilk adım çalışmasıdır yapılan. Ve modeller özgür olamaz.

R.E.: Modellerin bunu nasıl karşılıyor? Kadın - erkek modeller açısından bu hiyerarşiye gösterilen uyum ya da tepkiler açısından bir farklılık gözlemleyebildin mi? Deneyimlerinden yola çıkarak bir genelleme yapabilir misin?

E.C.: Bu konuda hiçbir sıkıntı olmuyor diyebilirim. Zaten modeller genellikle arkadaşlarım ve dostlarım. Bunun dışında olanlarla da hemencecik sıcak bir ilişki kurar ve hiç itiraz duymaksızın çalışırım. Gerçi genellikle sonuçtan pek memnun kalmazlar. Çünkü onların istediği şey benim tarzımdan çok farklıdır.

Kadın - erkek modeller açısından bu hiyerarşiye gösterilen uyum ve tepki konusunda pek bir farklılık yok. Benim modellerimin hepsi büyük bir uyum gösteriyor diyebilirim. Bu hem yapılan işe saygı açısından hem de benim insanlarla kolay iletişim kuran karakter yapımdan ileri geliyor sanırım. Belki uzun yıllar hekimlik yapmamın ve her türlü insanın olağan, olağandışı hikayelerine sonsuz bir merak duymamın olumlu bir etkisi vardır. Kimbilir?

EMİNE CEYLAN

"İklimler"

Fotoğraf Sergisi

15-29 Ekim 1999

Taksim Sanat Galerisi

Harbiye/Taksim

Açılış: 15.10.1999 Cuma

Saat: 18:00